

Ägande av framtida uppfinningar lärarundantaget och forskningsuppdragsavtal

Docent, jur. dr Bengt
Domeij

Lektor på KTH, undervisar i
immaterialrätt

Lärarundantaget

- **1 § 2 st. lag (1949:345) om rätten till arbetstagares uppfinningar:**

“Lärare vid universitet, högskolor eller andra inrättningar som tillhör undervisningsväsendet skall inte i denna egenskap anses såsom arbetstagare enligt denna lag”.

Undervisande men sannolikt även personal utan undervisningsskyldighet har själv rätten till sina uppfinningar. Universitet eller institution kan inte förfoga över uppfinningarna.

SOU 2005:95 - Nyttiggörande av högskoleuppfinningar

- Övertagandeanvändningen – högskolan ges äganderätt, om inte forskaren/läraren förbehåller sig rätten att publicera
- Anmälningsalternativet – undantaget kvar, men införs skyldighet för forskare/lärare att anmäla uppfinning varefter förhandling kan inledas.
- Bereds inom regeringen. Man bör göra väsentlig satsning på “innovationskultur”

Mellan företag - Teknikföretagens modellavtal för utvecklingsuppdrag

- Forskningsresultaten skall vara uppdragstagarens egendom, men beställaren tillerkänns en oåterkallelig, överlåtbar, royaltyfri, icke-exklusiv licens att använda resultaten.
- Beställaren äger ingen rätt till sådana resultat som uppdraget medfört men som inte varit åsyftade.
- Uppdragstagaren har inte rätt att använda resultatet på något sätt som kan konkurrera med beställarens verksamhet. Han får heller inte överlåta några rättigheter till resultatet till någon annan vars avsikt är att konkurrera med beställarens verksamhet.

Villkor i forskningssamverkan med universitet

- Till skillnad mot vad som är vanligt vid företagssamarbete begär uppdragsgivaren rätten till resultaten
- Viktigt med skyldighet för universitetet att avtala om äganderättigheter med forskarna,
 - inklusive alla tillfälliga medarbetare och,
 - avseende alla kategorier av immaterialrättigheter,
 - i Sverige och utomlands,
 - men bara de som är resultat av arbete som faller innanför medarbetarens tjänst eller uppdrag i projektet.

Konfidentialitet i samarbetet företag- universitet

- **8 kap. 30 § Sekretesslagen per 1 juli 2007:**
“Sekretess gäller hos universitet och högskolor för uppgift om enskilda affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat som har lämnats eller kommit fram vid sådan forskning som efter överenskommelse bedrivs i samverkan med en enskild, om det måste antas att den enskilde har deltagit i samverkan under förutsättning att uppgiften inte röjs. “

Avtala om konfidentialitet

- Universitet skall ansvara för att de som medverkar gör ett åtagande om att inte offentliggöra resultat utan att dessförinnan ha lämnat in ett utkast till företaget.
- Företaget skall utan oskäligt dröjsmål och senast inom 30 arbetsdagar anmäla om hinder föreligger mot att publicera vissa angivna uppgifter.
- Hinder mot publicering föreligger endast om publicering skulle röja konfidentiell information.
- Vid nyhetshinder kan publicering fördröjas under maximalt fyra månader från anmälan av utkast.

Ägande av resultat med flera finansiärer

- Varje delägare kan lämna in patentansökan, andra skall informeras och kostnaderna delas, om inte någon delägare väljer att avstå från den rättigheten, t.ex. i visst land.

Flera delägare och nyttjanderätt

- Viktigt att avgöra vilket arbete som bedrivs i projektet
- Resultat som uppnås i projektet får nyttjas av andra delägare i deras egna verksamhet.
- Upplåtelse av licens till utomstående kräver samtliga delägares samtycke. Om någon delägare motsätter sig detta, får den delägare som önskat upplåta licens begära att den andre delägaren förvärvar andel mot skäligt vederlag.

Förslag

- “Immateralrättskultur”
- Grace period/skonfrist inom patenträtten
- Borttagande av lärarundantaget men med ekonomisk ersättning till lärare för uppfinningar, vilket förutsätter ordentliga anslag för satsningar kring tekniköverföring på högskolorna